Likovna umetnost

Je dejavnost, katere namen je ustvarjanje del z estetsko vrednostjo.

Albrecht Durer, *Avtoportret*, 1493

Likovne zvrsti in tehnike

Zvrsti likovne umetnosti:

- ***slikarstvo,***
- ***kiparstvo,***
- ***arhitektura in urbanizem,***
- ***umetna obrt.***

Zoran Didek, *Avtoportret*, 19?

1. SLIKARSTVO

Slikarstvo delimo na:

- SLIKANJE,

- RISANJE,

- GRAFIKO.

Zoran Mušič, *Konji mimo*, 1949

Slikarske tehnike: **tempera, akvarel, pastel, olje, enkavstika, kolaž, freska, vitraž, mozaik, intarzija, inkrustacija.**

.

Risarske tehnike : **svinčnik, oglje, kreda, tuš, pero, srebrni svinčnik, kemični svinčnik.**

Grafične tehnike:

- visoki tisk **(lesorez, linorez),**
- globoki tisk **(bakrorez, jedkanica, suha igla, mezotinta, akvatinta, vernis mu, rezervaž),**
- ploski tisk **(litografija, sitotisk).**

Tinca Stegovec, *Klic*, 1976

2. KIPARSTVO

Kiparstvo je oblikovanje v treh dimenzijah.

Kip = skulptura = plastika

Alojz Gangl, *Davidova glava*,1886

Kiparske zvrsti :

- <u>RELIEF</u>: upodabljanje plastičnih likov na ploskvi:
  - **plitki – ploskoviti**: liki malo izstopajo,
  - **visoki**: močno izstopanje,
  - **globoki – poglobljeni**: vrezani v ploskev.

- <u>OBLA PLASTIKA</u> : obhodna ali prostostoječa; kip je obdelan z vseh strani.

Delitve kiparskih del glede na:

- <u>DIMENZIJE:</u>
  - **plastika v naravni velikosti,**
  - **mala plastika,**
  - **monumentalna plastika** (nadnaravne velikosti).
- <u>NAMEN:</u>
  - **arhitekturna plastika,**
  - **javna plastika,**
  - **intimna plastika.**

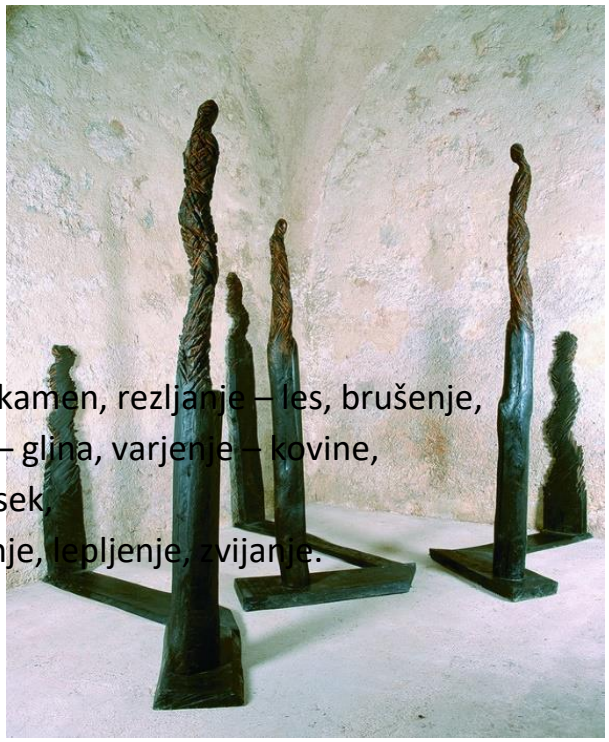

Dragica Čadež, *Olesenele sence I-III ,* 1998

<u>Kiparske tehnike:</u>

- **tehnike odvzemanja**: klesanje – kamen, rezljanje – les, brušenje,
- **tehnike dodajanja**: modeliranje – glina, varjenje – kovine,
- **vlivanje**: bron, beton, mavec, vosek,
- **tehnike konstruiranja**: sestavljanje, lepljenje, zvijanje.

3. ARHITEKTURA IN URBANIZEM

ARHITEKTURA

Jože Plečnik, *Žale,* 1938—1940

Arhitektura oz. stavbarstvo se ukvarja z oblikovanjem prostora.

Arhitekturne panoge:

- **zgradbe,**
- **urbanizem** – oblikovanje zunanjega prostora,
- **krajinska arhitektura** – oblikovanje zelenih površin,
- **interier** – oblikovanje notranjega prostora (v širšem kontekstu je to »notranjščina«, proti eksterier – zunanjščina).

Razlikujemo:

- zunanji arhitekturni prostor,
- stavbno lupino,
- notranji arhitekturni prostor.

Delitev arhitekture glede na :

- KONSTRUKCIJSKO ZASNOVO: **masivna, skeletna, lupinasta.**
- ZASNOVO TLORISA:
  - **vzdolžni – longitudinalni** (latinski, grški križ),
  - **središčni – centralni.**
- NAMEN:
  - **sakralna – verska** (cerkve, templji, svetišča),
  - **profana – posvetna** (bivalna, obrambna, spominska, utilitarna, javna, zasebna …).
- ARHITEKTURNE ČLENE:
  - **nosilni** (temelj, streha, stena, steber, slop, polsteber, pilaster …),
  - **nošeni** (preklada, plošča, lok …).
- MATERIAL: **opečna, kamnita, lesena, železobetonska …**

URBANIZEM

Urbanizem se ukvarja s tehnično organizacijo in umetniškim oblikovanjem mestnih predelov, mest in pokrajinskih enot v smiselno in smotrno urejeno celoto.

Temeljni elementi: stavbe, ceste, poti, trgi.

Del urbanizma je krajinska arhitektura, ki se ukvarja z oblikovanjem vrtov, parkov, zelenega okolja v stanovanjskih naseljih in na rekreacijskih območjih.

4. UMETNA OBRT IN OBLIKOVANJE

UMETNA OBRT

Umetna obrt = uporabna umetnost.

Slikarstvo in kiparstvo nimata praktičnega namena, *umetna obrt pa ima poleg umetniške tudi uporabno vrednost.* Sem prištevamo ročno izdelane okrasne in uporabne predmete (unikatno, kosovno oblikovanje).

Delimo jo na:

• **visoko umetnost** (zlatarski izdelki, cerkveno posodje, knjižne platnice, tapiserije …),

• **ljudsko umetnost** (skrinjice, rezljani izdelki, vezenine, čipkarstvo, tkalstvo, lončarstvo, panjske končnice …).

OBLIKOVANJE – DIZAJN

Oblikovanje ali dizajn se ukvarja z videzom industrijsko oz. serijsko izdelanih predmetov.

Zvrsti oblikovanja:

• INDUSTRIJSKO (avtomobili, gospodinjski aparati, pohištvo, svetila …),

• GRAFIČNO (plakati, reklame, spletne strani, logotipi …),

• MODNO (oblačila, čevlji, torbe, vzorci tkanine, nakit …)

Belokranjske pisanice

Virtualna galerija

https://www.ng-slo.si/si/virtualna-galerija

https://belokranjski-muzej.si/

Besedilo zapisali: Jasmina Nedanovski in Emilija Klopčič

Izdelava animiranega filma: Jasmina Nedanovski, Ajda Milič

Izdelava spletne povezave in oblikovanje: Andi Jambrošić, Jasmina Nedanovski

Besedilo o Prešernu: Urška Dragovan